

Việt Nam đóng góp tích cực vì cộng đồng ASEAN vững mạnh

Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á (Association of Southeast Asian Nations - ASEAN) được thành lập ngày 08/8/1967. Trải qua 45 năm hình thành và phát triển, ASEAN vượt bao khó khăn và thách thức, trở thành một tổ chức hợp tác khu vực toàn diện, một thực thể chính trị - kinh tế năng động, có vai trò và vị thế quan trọng ở khu vực Đông Nam Á và châu Á - Thái Bình Dương.

ASEAN có diện tích hơn 4,5 triệu km², dân số khoảng 600 triệu người, có nguồn tài nguyên thiên nhiên phong phú và đứng đầu thế giới về cung cấp một số nguyên liệu cơ bản, như: Cao su, thiếc, dầu thực vật, gỗ, gạo, đường, dầu thô... Trong bối cảnh kinh tế thế giới liên tục suy giảm, các nền kinh tế ASEAN vẫn đạt tốc độ tăng trưởng ổn định, bình quân trên 5%/năm, với tổng GDP toàn Khối đạt 3,2 nghìn tỉ USD. Ngành Công nghiệp của các nước thành viên ASEAN cũng đang trên đà phát triển, đặc biệt trong các lĩnh vực: Dệt, hàng điện tử, dầu thực vật, các loại hàng tiêu dùng... Những sản phẩm này được xuất khẩu với khối lượng lớn và đang thâm nhập nhanh chóng vào các thị trường thế giới.

Hợp tác phát triển công nghiệp được các nước ASEAN coi là lĩnh vực quan trọng trong hợp tác kinh tế. Cho đến nay, ASEAN đã thực hiện 05 kế hoạch hợp tác nhằm tăng khả năng cạnh tranh của khu vực trong lĩnh vực công nghiệp, đó là: Các dự án công nghiệp ASEAN (AIP); Kế hoạch bổ sung công nghiệp ASEAN (AIC); Chương trình bổ sung nhãn hiệu (BBC); Chương trình liên doanh công nghiệp ASEAN (AIJV); Chương trình hợp tác công nghiệp ASEAN (AICO)...

Việt Nam chính thức trở thành thành viên ASEAN từ năm 1995. Trong 17 năm tham gia ASEAN, Việt Nam đã có những đóng góp trên nhiều lĩnh vực quan trọng, trong đó phải kể đến quan hệ hợp tác thương mại giữa Việt Nam và các nước ASEAN ngày càng phát triển.

Trong những năm qua, trao đổi thương mại hàng hóa song phương giữa Việt Nam và các nước thành viên ASEAN tiếp tục tăng trưởng. Theo số liệu thống kê của Tổng cục Hải quan, các nước thành viên ASEAN luôn là đối tác thương mại hàng hóa lớn nhất của Việt Nam với trị giá hàng hóa buôn bán hai chiều đạt mức tăng trưởng

25,9%/năm trong giai đoạn 2005 - 2008 và đạt 13,3%/năm giai đoạn 2005 - 2009. Xếp về thứ hạng, kim ngạch xuất - nhập khẩu của Việt Nam so với các khu vực thị trường khác, thì ASEAN là thị trường xuất khẩu hàng hóa lớn thứ 3 của các doanh nghiệp Việt Nam, chỉ sau thị trường Hoa Kỳ và thị trường các nước thành viên Liên minh châu Âu (EU). Ngược lại, ASEAN là đối tác thương mại cung cấp nguồn hàng hoá lớn thứ 2 cho các doanh nghiệp Việt Nam, chỉ đứng sau Trung Quốc.

Theo thống kê của Tổ chức Thương mại thế giới (WTO), năm 2011, vị trí thương mại hàng hóa của Việt Nam được nâng lên 2 bậc,

đứng thứ 36 trên thế giới, trong đó xuất khẩu xếp ở vị trí 41 và nhập khẩu ở vị trí 33. Trong Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á (ASEAN), Việt Nam vẫn duy trì vị trí thứ 5, nhưng tốc độ xuất khẩu của Việt Nam tăng và đạt 34,2%, cao hơn nhiều so với mức tăng xuất khẩu chung của Khu vực ASEAN (đạt khoảng 18%).

Riêng 6 tháng đầu năm 2012, tổng kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của các doanh nghiệp Việt Nam sang thị trường ASEAN đạt hơn 7,86 tỷ USD, tăng 25,4% so với cùng kỳ năm 2011 và chiếm 14,4% tổng kim ngạch xuất khẩu của cả nước. Ngược lại, tổng trị giá hàng hóa của các doanh nghiệp Việt Nam nhập khẩu từ thị trường này đạt hơn 10,27 USD, giảm 1,2% so với so với cùng kỳ năm 2011.

Việt Nam xuất khẩu sang ASEAN các nhóm hàng chủ yếu như gạo, dầu thô, xăng dầu các loại, sắt thép, máy vi tính, sản phẩm điện tử & linh kiện,... trong đó, hai nhóm hàng là gạo và dầu thô với trị giá xuất khẩu chiếm xấp xỉ 30% tổng kim ngạch hàng hóa Việt Nam xuất khẩu sang thị trường này. Tuy nhiên, trong 6 tháng đầu năm 2012, trị giá xuất khẩu hai nhóm hàng này sang thị trường ASEAN giảm mạnh, chỉ còn chiếm tỷ trọng 17% (gạo giảm 324 triệu USD; dầu thô giảm 88 triệu USD). Trong khi đó, hai nhóm hàng là máy vi tính, sản phẩm điện tử và linh kiện; nhóm hàng điện thoại các loại và linh kiện lại tăng mạnh với mức tăng tương ứng đạt 378 triệu USD và 403 triệu USD.

Các nhóm hàng nhập khẩu chủ yếu mà các doanh nghiệp Việt Nam nhập khẩu từ khu vực thị trường này là những mặt hàng thiết yếu, nguyên phụ liệu đầu vào phục vụ sản xuất trong nước, như: Xăng dầu các loại; máy vi tính, sản phẩm điện tử và linh kiện; máy móc, thiết bị, dụng cụ và phụ tùng; chất dẻo nguyên liệu. Trị giá của 04 nhóm hàng này chiếm hơn 45% tổng kim

ngạch nhập khẩu của Việt Nam từ ASEAN.

Về đầu tư trực tiếp nước ngoài, ASEAN là nguồn FDI lớn cho Việt Nam, đồng thời cũng là cầu nối cho nhiều khoản đầu tư của các công ty đa quốc gia có trụ sở tại ASEAN. Những thành viên ASEAN có tổng số vốn đầu tư lớn vào Việt Nam là Singapo, Malaixia, Thái Lan và Brunei. Hiện nay, Singapo vẫn tiếp tục là đối tác thương mại lớn nhất của Việt Nam, với tổng kim ngạch hàng hóa trao đổi giữa hai nước đạt 4,52 tỷ USD; Tiếp theo là Thái Lan: 3,97 tỷ USD và Malaixia: 3,56 tỷ USD.

Bên cạnh đó, Việt Nam đã đóng góp tích cực vào phát huy vai trò của ASEAN trong triển khai các trọng tâm, ưu tiên của Hiệp hội và khu vực, như: Xây dựng Cộng đồng ASEAN, tăng cường liên kết và kết nối khu vực, thu hẹp khoảng cách phát triển, phát triển bền vững và đồng đều; tiếp tục duy trì đoàn kết ASEAN; tăng cường quan hệ với các đối tác; phát huy vai trò trung tâm của ASEAN trong cấu trúc khu vực đang định hình.

ASEAN hướng tới mục tiêu hình thành Cộng đồng ASEAN vào năm 2015, được xây dựng dựa trên 03 trụ cột chính: Cộng đồng An ninh - Chính trị ASEAN, Cộng

đồng Kinh tế ASEAN và Cộng đồng Văn hóa - Xã hội ASEAN. Với tinh thần “tích cực, chủ động và có trách nhiệm xây dựng ASEAN”, Việt Nam tiếp tục đóng góp xây dựng một Cộng đồng ASEAN vững mạnh, đoàn kết và liên kết chặt chẽ, ngày càng có vai trò và vị thế quan trọng ở khu vực và thế giới, vì sự phát triển thịnh vượng của các quốc gia thành viên, vì hòa bình, ổn định và hợp tác ở khu vực.

Giang Quân